

## Vestbredden — litt historie

En innsender i HD lørdag 1. mars stiller spørsmål om Vestbreddens historie. Skal forsøke å gi et kort svar.

Da den første verdenskrig kom, var tyrkerne herrer i Midt-Østen. Området hadde en helt annen administrativ inndeling enn dagens landegrenser der. Hussein, vokteren av de hellige byer Mekka og Medina (kong Hussein av Jordans oldefar) reiste i 1916 et opprør mot tyrkerne. Britene lovet til gjengjeld selvstendighet for de arabiske områder som ble befridd fra tyrkerne. Samtidig lovet britene sionistene «et jødisk nasjonalt hjem i Palestina.» Hva nå det måtte bety. Da den første verdenskrig var vunnet, laget seiersmaktene, i første rekke Storbritannia og Frankrike, Folkeforbundet. Så lot de Folkeforbundet gi seg mandat til å styre utviklingen i det Midt-Østen som de delte mellom seg. Frankrike ble mandatmakt for Syria og det senere Libanon. Storbritannia over Palestina og Irak, et sammenhengende område fra Midelhavskysten til Den persiske bukt og oljen. Det var ikke slik araberne hadde tenkt seg det. Husseins sønn Abdullah (kong Hussein av Jordans bestefar) dro nordover fra Hejas og nærmest erobret området øst for Jordanelven. Britene lot ham få området som et emirat, fyrstedømme. Det ble kalt Transjordan. Samtidig nektet de sionistene å slå seg ned øst for Jordan-elven. Britene støttet Transjordan med penger og rådgivere, og gjorde det til et kongedømme. Britiske offiserer utdannet og organiserte den jordanske hær, «Den arabiske legion.»

Da Storbritannia i 1948 ga opp mandatet og trakk seg ut, følte de innvandrede jøder seg sterke nok til å prøve å erobre Palestina. FN hadde for øvrig «vedtatt» allerede året før å dele Palestina mellom jøder og arabere. FN er tross alt ingen verdensregjering, så egentlig var det nokså rart at man tiltok seg en slik rett.

Staten Israel ble proklamert 14. mai 1948, og kom straks i krig med de omliggende arabiske land. Transjordanske tropper gikk over Jordanelven, med Storbritannias godkjennelse og sikret Samaria, Jerusalem og Judea for araberne. Kort etter opp-

fordret en forsamling ledere Transjordan til å inkorporere Vestbredden i Transjordan. Så ble gjort, og kongeriket Transjordan forandret navn til «Det hashemittiske kongedømme Jordan». Det Vestbredden som Israel erobret i 1967, er folkerettslig en del av Jordan — inntil Israel annekterer det. Det er feil å omtale vestbredd-araberne som palestinere. De er jordanere.

Det har aldri eksistert noen stat Palestina. Romerne kalte kyststripen Syria Palestina. Det betyr egentlig «Filisterdelen av Syria».

Palestina ble valgt som navn på det britiske mandatområdet, og hadde da — som eneste gang i historien — bestemte grenser. Opprinnelig omfattet det også, som nevnt, landet øst for Jordan-elven.

Det har aldri eksistert noe folk som ble kalt palestinere, når man ser bort fra bibelhistoriens filistere, som kom vandrende nordfra, skjøvet på av greske folkevandringer og slo seg ned i bysamfunn i den søndre del av kyststripen, omtrent samtidig med at Josvas hebreere begynte sin erobring av landet med å ta Jeriko.

Tradisjonelt er Vestbredden gammelt jødisk land, kjent som Samaria og Judea; men folkerettslig er det jordanske områder og de arabere som bor der jordanere og med jordansk statsborgerskap. I allfall inntil Israel erklærer, med erobrerens rett, at Vestbredden er en del av Israel.

Anton Olstad